

Őszi izraeli pillanatok

Molnár Gábor (Budapest) szentföldi képei színesítik novembéri lapszámunkat.

Komárom zsidó öröksége – megjelent térképünk

Hitközségünk a Menház 120. születésnapja alkalmából új kiadványt jelentetett meg. Az A3-as formátumú, 5000 példányban nyomtatott térképen 11 helyszínt jelöltünk meg, amelyek a város zsidó öröksége szempontjából fontosak.

A hátoldalán szlovák, magyar és angol nyelven mutatjuk be a helyszíneket. A térkép hamarosan elérhető lesz on-line is, illetve a nyomtatott változat a turisták által látogatott helyeken.

A megjelenést a Szlovák Köztársaság Külügy- és Európai Ügyek Minisztériuma, Nyitra Megye Önkormányzata és Komárom városa támogatta. ■

Meghívó

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden érdeklődőt chanuka, a fény ünnepe alkalmából tartandó ünnepségére, melyet **2016. december 26-án, hétfőn 15:00-kor** tartunk a komáromi **Tiszti Pavilon dísztermében**.

Program:

- ♦ Chanuka Sameach! Több Mint klezmer... - koncert a Sabbathsong Klezmer Banddel
- ♦ Ünnepi köszöntő - dr. Frölich Róbert, országos főrabbi (Budapest), a Dohány utcai zsinagóga főrabbi
- ♦ Gyertyagyújtás

A program mindenki számára nyitott és ingyenes.
Ünnepeljen Ön is velünk!

Szerkesztői gondolatok

Lassan sötétedik, amikor vasárnap késő délután beérünk a Menházba. Egy napra ugrottunk haza feleségemmel Komáromba. Ahogy az új iroda felé lépkedünk, elhaladunk a tíz roll-upból álló időszakos tárlat előtt, mely a Menház 120 évéből villant fel néhány fejezetet. Tíz apró mozaikdarab a ház történetéből, néhány fotó az egykori lakókról, pár elcsípett mosoly régi hitközségi összejövetelekről, Shalom klubokból. Megannyi kedves arc, akik életet hoztak az ódon falak közé, még több emlék, mozzanat a zsinagógából, a folyosóról vagy a kertből. Sokan már sajnos nincsenek közöttünk, mások a világ távoli pontján élnek. A régmúlt, az eltelt évtizedek és a jelen felvételeiben egy a közös, mind a komáromi zsidóság szimbolikus épületéhez kötődnek. Néhány percre álljon majd meg mindenki időszakos tárlatunk előtt, s az Eötvös utca 15. múltjából mérítsen erőt a jövőhöz, a következő 120-hoz.

Az irodában begyűjtök párat a komáromi zsidó emlékeket összegyűjtő új térképünkől. Hiánypótló kiadványunk újabb adalék közösségünk emlékeinek megőrzéséhez. Köszönet mindazoknak, akik a kiállítás és a térkép megvalósításában közreműködtek, illetve anyagilag támogatták. Hamarosan egy a Menház 120. évét összegző kiadvány is megjelenik a Komáromi Zsidó Hitközség szerkesztésében. ■

PA

Emlékfa ültetése Csákváron

Arról már korábban hírt adtunk, hogy Szerle Balázs, rendezvényeink aktív látogatója alig 40 évesen hirtelen elhalálozott. A tatabányai Szenes Hanna Magyar-Izraeli Baráti Egyesület tagjai elhatározták, hogy Csákváron, az egykori zsinagóga helyén álló emlékkő mellett fát ültetnek Balázs tiszteletére. A megemlékezésen többen részt vettek az egyesület tagjai közül, jelen voltak a városka lakói és néhányan Balázs munkahelyéről, a közelben található kórházból. Szokola Mária szervező szólt a megjelentekhez, majd Csákvár város polgármestere felolvasta levelét, melyben az elhunyt szüleinek részvétét fejezte ki. A hitközséget Pasternák Antal és felesége képviselték. ■

PZs

Temetői hírek

Lassan befejeződnek a sírkert őszi karbantartási munkálatai, jelenleg az elszáradt fák és a veszélyes növények ritkítása folyik. Komárom városa támogatásából 3 padot és 3 szemetest szereztünk be, melyeket a temető első részében helyezünk el. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Faliújság

rövid hírek

✦ A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Vajnorsky Teri néni (Izrael) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

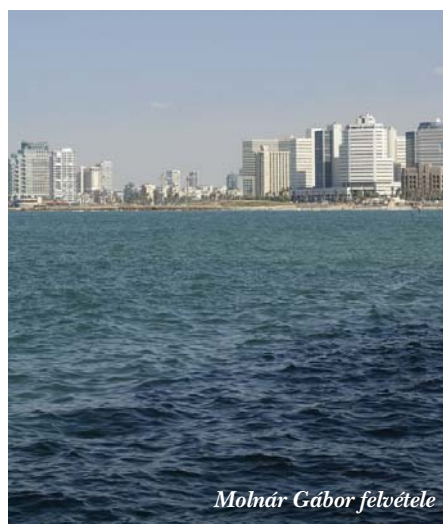
✦ A Holland Zsidó Humanitárius Alap ismét támogatást nyújtott közösségünk programjaira a 2017-es évre. Köszönjük!

✦ Jelenleg több pályázat beadásán és elszámolásán is dolgozunk. Az eredményekről lapunkban folyamatosan tájékoztatjuk olvasóinkat.

✦ Avi Toledano és családja közösségünknek. Köszönjük! Kiddus készletet ajándékozott.

✦ Októberben Komáromban tartózkodott Miriam Neiger Fleischmann Jeruzsálemből, és felkereste új közösségi terünket is.

✦ Megkezdődött a korábbi iroda és könyvtár helyiségek felújítása.

Molnár Gábor felvétele

Támogatónk / náš sponzor:

NADÁCIA
EZRA

BETHLEN GÁBOR
Alap

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 1996-ban (1996), **főszerkesztő** –
séfrendaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupra-
covníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász
Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH**
címe – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax:
00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Alapítva 1996-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne**
dobja el!

Senki ne maradjon éhes!

Senki nem maradjon éhes! – ez volt a mottója annak a találkozónak, amelyet Kollár Zoltán vállalkozó szervezett múlt pénteken a Menházban a komáromi hajléktalanok megsegítése érdekében a téli hónapok idején.

A helyszín jelképes volt, hiszen a Menház a szegény, segítségre szoruló embereknek épült, éppen 120 éve.

A találkozón jelen voltak a városi hivatal szociális főosztályának munkatársai, Tóth Alexander, a városi rendőrség parancsnoka, Keszegh Béla alpolgármester, Varga Tamás, Szénássy Tímea és Batta György városi képviselők, Hosnédlová Nataša, a Charita jótékonyági szervezet vezetője, továbbá az egyházak képviselői: Kakas Zoltán (baptista egyház), Pasternák Antal (zsidó hitközség), Kiss Róbert komáromi kanonok és Nagy Péter atya (katolikus egyház), valamint Miroslav Dzurech, a nagyszombati katolikus karitás igazgatója. A református egyház képviselője sajnos nem tudott részt venni a megbeszélésen, de jelezték, hogy ők is kiveszik részüket a segítségnyújtásból. Jelen volt viszont komáromi étterem – Bandérium, Olymp, Apáli, Klapka, Prestige, Panoráma –, valamint a Földes pékség vezetője.

Kiderült, hogy a Vár utcai hajléktalanszállón teltház van, azaz mind a 28 hely foglalt. Az ott élőkön kívül a városban még további 20-23 hajléktalan

él, akik a nap 24 óráját az utcán, parkokban, sátrakban töltik. A városi hivatal november 15-én nyitja meg a volt birkózócsarnokban (Vár utca) a hajléktalanok számára kialakított melegedőt, amit naponta este nyolc órától reggel nyolc óráig vehetnek igénybe. Kéri a segítőkész embereket, hogy aki tud nélkülözni ágyakat, takarókat, esetleg paplanokat, azokat ajánlja fel a melegedő céljaira.

Kollár Zoltán szerint változtatni kell a hajléktalanokon való segítség eddigi formáján, pontosabban a téli hónapokban történő étkeztetésükön. Eddig az önkéntesek váltakozva hordták szét a város több pontjára a meleg ételt, főként azokra a helyekre, ahol a hajléktalanok tanyáznak. „Most meg szeretnénk ezt fordítani. Nem mi megyünk el hozzájuk, hanem őket várjuk – mondta Kollár Zoltán. – Idén úgy oldanánk meg az ételosztást, hogy a városban kijelölünk két helyszínt, ahová kiszállítjuk az éttermek és a pékség által felajánlott meleg ételt. A hajléktalanoknak csak annyi a dolguk, hogy eljőjenek a megadott helyekre. Két helyszínben gondolkodunk, az egyik a

jelenlegi hajléktalanszálló a Vársoron, a másik a II. lakótelepi Bauring élelmiszerbolt udvara. Heti három alkalommal kínálnánk meleg ételt a rászorulóknak.”

Elhangzott az is, hogy több kisebb élelmiszerboltban sárga dobozokat helyeznek ki, amelyekbe az adományozók elhelyezhetik az általuk felajánlott tartós élelmiszereket, amit aztán az önkéntesek rendszeresen kiosztanak a rászorulóknak. Azok a boltok, amelyek csatlakoznának ehhez a kezdeményezéshez, illetve bármilyen formában tudnának segíteni, a városi hivatalban a 035/2851312 telefonszámon érdeklődhetnek.

Senki ne maradjon éhes! Köszönjük! ■

(komaromonline.sk,
fotó: Jakab István)

Filmbemutató Svájcban

November 24-én a Zürich melletti Kilchberg református közösségi házában mutatták be Susi és Peter Scheiner – Naiv álmok című, a komáromi zsidó közösségről szóló filmjét.

Az est fő témája a kis közösségek életben maradása, fenntartása volt. A szervezők párhuzamot próbáltak vonni a komáromi zsidó és a helyi református-evangélikus közösség működése, jövője között. A házigazda Martin Keller, helyi

lelkész volt. A bemutató előtt Susi Scheiner szólt a 45-50 fős közönséghez. A vetítésre a zürichi zsidó közösség tagjai közül is többen ellátogattak a közeli településre. A film vége után beszélgetés következett Martin Keller, Susi és Péter Scheiner és Paszternák Tamás részvételével. A megjelentek érdeklődve vették kézbe a KZSH kiadványait. A vetítés utáni kis fogadáson is számos érdekes kérdés, felvetés volt az informális beszélgetések során. Köszönet a szervezésért és a meghívásért. ■

PT

Centropa konferencia Komáromban

A Centropa 2001 óta végez sikeres társadalomtörténeti kutatómunkát, melynek során elsődleges források alapján személyes történeteken mutatja be a közép- és kelet-európai zsidóságot a 19-20. század fordulójától napjainkig.

A szervezet november 11-én Komáromban tartotta konfe-

renciáját, melynek témája a 2016-17-es tanévre meghirdetett filmkészítési verseny előkészítése volt gyakorlati útmutatót adtak a pályázó tanulók tanárai számára. A résztvevők szlovákiai magyar és szlovák középiskolákból érkeztek.

Az elméleti képzés után megtekintették a Centropa tulajdonában levő filmes interjúkat. A konferenciát dr. Czingel Szilvia és Kenesei Marcell szervezték. A tolmácsolást Vadász Magda biztosította. ■

PZS

Bemutatkozik az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem könyvtára

Beszélgetés Tamási Balázssal (3. rész)

Milyen fejlesztési tervek vannak a jövőre nézve?

A könyvtárrendezés tervezett második ütemének nagyon fontos katalógizálással kapcsolatos részleteiről már az első ütem kapcsán korábban beszéltem. A jövőben pedig a könyvtári állomány védelmének komplex problémájával kell szembenéznünk és mihamarabb megoldást kell találni. Először is a könyvek megfelelő elhelyezésének, raktározásának hiányosságait szeretnénk megoldani. A könyvtárrendezés folytatása a megfelelő tárolóeszközök megvásárlása nélkül elképzelhetetlen. Polcok hiányában a latin betűs állománynak a jelentős részét műanyag ládákban őrizzük, onnan történik a raktári kiszolgálás is. Ez hosszútávon az állományra nézve végzetes is lehet, de az olvasók és kutatók türelmével sem szeretnénk visszaélni, hiszen így jóval lassabb a raktári kiszolgálás. Ha lehetőségünk lesz tömörraktári polcrendszer vásárlására, utána a raktár klimatikus viszonyait is rendezni kell. Csak légtisztító és nedvességelszívó berendezések segítségével lehetséges az optimális hőmérséklet, a páratartalom és a levegő tisztaságának biztosítása, amely elengedhetetlen lenne. A könyvtári helységek optimálisabb használatát is érdemes lesz újragondolni. Erre elsősorban raktárhelyiségek esetében lesz szükség, de az olvasói, dolgozói terek is megújulásra szorulnak. A könyvtári állományvédelem másik rendkívül fontos ré-

szte a restaurálás és a digitalizálás. Manapság az olvasói szokások megváltoztak és a digitális tartalomszolgáltatás legalább olyan fontos része a könyvtárak működésének, mint a fizikai állományhoz való hozzáférés biztosítása. Első lépésként tehát az unikális könyvek, folyóiratok, kéziratok, kisnyomtatványok tömeges állományvédelmi digitalizálására lesz szükség, utána pedig ezek részben, vagy egészben való online hozzáférhetővé tételére az interneten. A fenntartók és a könyvtári szakma számára is egyre világosabb, hogy a könyvtárak digitális tartalmainak távoli internetes felhasználóit teljes értékű olvasónak, egyenrangú látogatóknak kell tekintenünk és az ő igényeiket is folyamatosan figyelembe kell venni. A digitális tartalomszolgáltatás helye egy megfelelő könyvtári honlap, tehát a könyvtár arculatának és korszerűbb honlapjának létrehozása is szükséges lesz.

A digitalizáláshoz kapcsolódóan hosszútávon szükséges a legveszélyeztetettebb és legértékesebb könyvtári állományrészek tömeges és folyamatos restaurálását elvégeznünk. Ezeknek a költséges munkáknak a megvalósítását, ráadásul ilyen nagy léptékekben, csak külső pályázati források segítségével, továbbá fenntartói és állami támogatások együttes bevonásával gondolom lehetségesnek. A fenntarthatóság jegyében ugyanakkor a folyamatos és helyben végzett restaurátori munkára is szüksé-

ge lenne egy ilyen rendkívüli gyűjteményben. Ezért távlati tervünk egy restauráló műhely kialakítása, 1-2 teljes állású restaurátor foglalkoztatása mellett.

Az OR-ZSE Könyvtára Közép-Európa legnagyobb judaisztikai vonatkozású zsidó könyvtára, amely közel 150 ezer könyvtári dokumentumot őriz és több ezer dokumentum a világon máshol nem található meg. Az eddigi állomány feldolgozása, megőrzése és elérhetővé tétele nem öncélú tevékenység. A Könyvtár majd 140 évvel ezelőtti alapításának eredeti célja és a Könyvtár elsődleges funkciója ma is az, hogy az intézményben folyó oktatás és kutatás könyvtári háttérét biztosítsa. Ezt szeretnénk az új kihívásokkal számolva, modern eszközökkel és minél szélesebb körben megvalósítani. Ez a csodálatos és hatalmas gyűjtemény azonban túl, hogy oktatási célokat szolgál, az egyetemes és magyar zsidóság kulturális örökségének, múltjának hihetetlen gazdag tárháza. Ennek a gondolatnak és figyelemfelhívásnak jó apropója, hogy az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem alapításának és megnyitásának 140 éves évfordulója 2017-ben lesz esedékes. A Könyvtár az ebből az alkalmából tervezett kiállítással és kapcsolódó rendezvényekkel szeretné a közvélemény figyelmét jobban felkelteni és egyben méltó módon megemlékezni. ■

PT

Hat Tóratekercs nyomában

Mnapokban százhuszadik születésnapját ünnepelte a szlovákiai Komáromi Zsidó Hitközség székháza, a Menház. A jubileumra kis kiadványt állítottunk össze az 1896-tól eltelt évtizedekről. Archívumunk böngészése során került a kezembe dr. Raab Ferenc írása, mely 1996-ban jelent meg hitközségi újságunkban. A történet a komáromi Tóratekercekről szólt, melyek a csodával határos módon a közösség deportálásakor megmenekültek, s fennmaradtak az utókornak.

Erről a csodáról jutott eszembe az Új Kelet csodákkal foglalkozó tematikus száma. Történt ugyanis, hogy Baranyai József helytörténész 1948 márciusában visszaszolgáltatta a kehila 12 Tóráját, melyeket a Vészkorszak idején a múzeumban helyezett biztonságba. A hitközség vezetése hat Tóratekerceszt a közösség vallási életében jelentős szereppel bíró, Izraelbe alijázó tagoknak ajándékozott, hogy új hazájukban közösségeket szervezzenek, s továbbvigyék a komáromi hagyományokat.

1948-ban Reisz Emánuel, Wemberger Emánuel, 1949-ben Fleischmann Jenő, Kellner Lipót, Reisz Tibor, 1963-ban pedig Krakauer Jakab a zsidó vallás érdekében tett önzetlen munkájuk elismeréseként, Izraelbe történt kivándorlásukkor a kegytárgyakat magukkal vihették.

A Tórákról többé nem érkeztek hírek, sorsukat nem ismerjük, azt nem követte nyomon senki. Legalábbis írásos emlék nem maradt fenn róluk. Talán itt az utolsó alkalom, s az Új Kelet olvasóinak segítségével összeszedhetjük történetük apró mozaikdarabjait. Vajon célba értek? Mi lett a sorsuk azoknak, akik magukkal vitték a tekercseket? Hová kerültek Izraelben? Talán egy mosávbá, egy városba? Jutott-e belőlük Jeruzsálemba, Haifára, esetleg Tel-Avivba? Érdekes lenne megismerni, kik és merre olvasták, esetleg olvassák belőlük a hetiszakaszokat? Merre vezetett az útjuk, emlékszik rájuk még valaki?

Talán még van esély rá, hogy történetük fennmaradjon. Igazi csoda lenne! Ígérem, ha hír érkezik róluk, beszámolok róla az újság hasábjain. ■

(A cikk megjelent az izraeli Új Kelet című nyomtatott újság 2016. november – december számában)

Holokauszt-megemlékezés, az emberi jogok és demokrácia napja a Szondy Gimiben

Ha a naptár szeptember 9-ét mutat, akkor az iskolánkban, az ipolysági Szondy György Gimnáziumban a főszerepet már hagyományosan a Holokauszt-megemlékezés kapja.

Az idei tanévben az igazgatóság és a tanári kar úgy döntött, hogy e szörnyű népirtásról való megemlékezés mellett szót kell ejtenünk az emberi jogokról, a demokrácia és a közösségi szellem fogalmáról, hiszen ezek egyrészt mind szorosan összefüggnek a 72 évvel ezelőtt történt szörnyűségekkel, másrészt a 21. században is aktuális és fontos témáknak számítanak.

A délelőtti első részében iskolánk audiovizuális termében meghallgattuk Tóth Tibor tanár úr rövid előadását a holokausztról, melyben ismertette az ipolysági zsidóság történetét és tragédiáját. Ezt követően két harmadikos diákunk, Lészko Boglárka és Bolgár Botond prezentáció segítségével mutatták be nekünk a Lengyelországban található ismert munka- és haláltábor, vagyis Auschwitz I. és Auschwitz-Birkenaut. Osztályuk a tavalyi tanév végén Lengyelországban járt, melynek során ezekbe a táborokba is ellátogattak. A prezentációjukat

saját készítésű fotókkal gazdagították, így előadásuk még közelebbivé vált számunkra. Elmesélték az átélt élményeket, és hangsúlyozták azt, hogyha megfeledekezünk ezekről a szörnyűségekről, akkor a foglyoknak még egyszer meg kell halniuk. A diákelőadás után ismét a tanár úr kapott szót, aki a 2016-os sportév alkalmából egy nagyszerű magyar zsidó sportlőről készített nekünk prezentációt. Ő nem volt más, mint a budapesti születésű Hajós Alfréd (eredeti nevén Guttmann Arnold), az első magyar kétszeres olimpiai bajnok (100 és 1200 méteres úszásban az 1896-os athéni olimpián) építésmérnök, gyorsúszó, labdarúgó. Hajós Alfréd élete példaképként szolgálhat mindannyiunk számára, hisz ő volt az az ember, aki kitarással, akarattal és rengeteg munkával elért mindent, amit csak szeretett volna. A „magyar delfin”- így becézték őt – életéről egy rövid dokumentumfilmet is megnéztünk. Az egész emlék-

műsor zenei háttérét a harmadikos Révész Gergely biztosította, aki harmonikajátékával ismét lenyűgözött bennünket.

Rövid szünet után következett a program második része, mely egy filmvetítéssel kezdődött. Együtt néztünk meg egy 2008-as német filmet, mely A hullám címet viseli. A film egy német középiskolában játszódik és az autokrácia, a diktatúra kialakulásának veszélyeiről, az alapvető emberi jogok korlátozásáról szól. Témája szorosan összefügg a holokauszttal, hiszen arra próbál rámutatni, hogy nagyon kevés kell ahhoz, hogy egy társadalomban diktatúra alakuljon ki, és az teljesen felfordítsa az emberek addigi életét. Mivel a film nagyon tanulságos és sok kérdést vet fel, így a vetítése után a diákok osztályfőnöki órák keretén belül beszéltek meg a látottakat. Kijelenthetem, hogy méltó módon emlékeztünk meg a holokauszt áldozatairól, és hangsúlyoztuk, hogy annak megismétlődését soha nem szabad megengedni. ■

Melaga Henrietta

A XVIII. dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Prózamondó Versenyen jártunk

ASelye János Gimnázium szavalói Aidén ismét Debrecenben mérettek meg magukat. 2016. november 5-7-én 18. alkalommal rendezte meg a Debreceni Zsidó Hitközség, Debrecen városa, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége, a Magyar Zsidó Örökség Közalapítvány a dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Prózamondó Versenyt.

Diákjaimmal immár nyolcadik alkalommal kapcsolódtunk be ebbe a versenybe. A hagyományosan három fordulóból álló szavalóverseny első részében zsidó származású írók, költők alkotásait tolmácsolják a szavalók, majd következik a szabadon választott művek előadása. Másnap a döntőbe be-

jutottak lépnek a bírálóbizottság és a közönség elé.

Idén mindhárom kategóriában indult versenyzőnk. A gyermek kategóriában (14 éves korig) Fiala Tímea secundós, az ifjúsági kategóriában (14–18 év) Bagócsi Lilla II. C osztályos diákunk versenyzett. Lakatos Lili – miután már betöltötte 18. életévét – a felnőtt kategóriában (18-60 év) állt színpadra.

Mindhárom lány remekül állta a sarat, az eredményekkel is elégedettek lehetünk. Az eddigi 7 év alatt elért eredményeink mellé – hét 1. hely, három 2. helyezési és egy 3. hely – újabb szép eredmények születtek. A majd 40 fős versenyzőgár-

dában Bagócsi Lilla és Lakatos Lili különdíjasok lettek, míg Fiala Tímea a 2. helyet szerezte meg. Secundós diákunk sikere azért is nagyon fontos, mert nyolcosztályos kisgimnazistáink eddig nem szerepeltek ezen a versenyen. Remélem, az idei nagyszerű teljesítményt még számos alkalommal meg tudjuk ismételni.

Egy verseny színvonalát a zsűri összetétele, szakmai felkészültsége is meghatározza – a debreceni szavalóverseny ilyen szempontból is rangos megmérettetés.

(Folytatás a 7. oldalon)

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

56. fejezet

Balagan(!), avagy Rehovot bosszút állt

(2012. január 13.)

Az elkövetkezőkben sokkal, de sokkal óvatosabban kell majd fogalmaznom. Rehovot megsértődött a szerdai bejegyzésemen, s alantas bosszút állt. Ashkelon felé száguldó dél-előtti vonatomat nem is engedte tovább a város pályaudvaráról.

„A Yavnéba, Ashdodba és Ashkelonba tartó utasok busszal folytathatják az útjukat” – közli a hangos utastájékoztató a szerelvénnyel. Mérgelődő emberek, kényelmesen elhelyezkedett családok, magányos utazók kezdik összeszedgetni csomagjaikat. Odakint éppen zivatar tombol, egyszerre próbál mindenki lejutni az aluljáróba. Hazafelé tartó katonák gyűrűjében tolongok a szűkre tervezett földalatti járatban. Jó lenne már feljutni az állomáshoz, de a gondosan kiépített beléptető-kiléptető kapurendszer – pláne, hogy a nagy többségnek nem ide szolt a jegye -, megakasztja a tömeget. Az edzettebbek átugranak a forgó vasrudak felett, pár nyugdíjas néni alattuk mászik át, míg én inkább az oldalt megnyitott kiskaput részesítem előnyben.

Kezdem érteni a hébert, más nyelven amúgy sem tájékoztatják az utasokat. 10 perc múlva jönnek majd buszok. 10 perc, mosolygok magamban, az még otthon se sikerülne rendkívüli helyzet idején. MÁV-os a hangulat, megfűszerezve egy kis közel-keleti temperamentummal. Veszekedő, kiabáló, vasutat szidó emberek mindenfelé. Kint még mindig szakad, dörög, vilámlik. Eltelik 20 perc, 30 perc, közben már a bejárat alatti eresznél szorongunk, futásra készen, hogy felvereked-

jük magunkat az érkező gumikerekűre. 40 perc után befut két busz. Az állomásfőnök az elsőre tereli az Ashdodba tartókat. A második a miénk, Ashkelonba utazóké. Elvileg! Sprint, tornatanárain büszkék lehetnének rám, kétméteres katonákkal, csomagot cipelő néikkel száguldok a jármű felé. Ashkelon, nem nem - magyaráz a sofőr, ő ugyan nem megy Ashkelonba! Jön a vasutas, összevesznek. Rohanunk vissza a másik buszhoz. Ott még mindig úgy tudják, ez megy Ashdodba. Teljes a káosz! BALAGAN! Mi lett volna, ha mondjuk 5 busz van vagy több? Itt töltjük a Sabbatot?

Végül az ashdodiak lekászálódnak, s futnak a másik busz felé. Alig férünk fel, páran állnak a jármű közepén, még 30 perc buszút vár ránk.

Hát, kellett nekem negatívan írnom Rehovotról!

(2012. január 15.)

Az ashdodi állomáson vesztegel a hazafelé tartó vonatom. 20:04-kor kellene befutnia Tel-Avivba, hát ebből sem lesz semmi. Állunk már vagy 15 perce, fülemben Koncz Zsuzsától szól a Soha ne kérdezd, merre az út! című szám. Azon tűnődöm, ha valamik biztos megmaradnak a szentföldi egy évből, akkor azok a találkozások lesznek. A számtalan megismert életút, történet, amelyekben mind ott van az a közös szál, az Izraelbe vezető vonal.

... Soha ne kérdezd, merre az út!

Az is cél, ahol jársz!

Ezer irányból pont ide jut

minden, ami csak rád vár! ...

Péntek este hatan ültük körül az asztalt Ornánál és Yossinál. A házilag készített gefilte fish-t (Orna, todái!) falatozva fény derült arra, hogy a vendégségbe érkezett házaspár közeli rokona

két pesti ismerősömnek, akik pár hónapja vándoroltak ki (vagy talán inkább be), s akikkel 1998-ban még együtt táboroztunk, hol máshol, mint Szarvason. Kicsi a világ, nagyon kicsi – nyugtáztam magamban! Itt van velünk Eszter is, aki a nyár végén cserélte le Budapestet Ashkelonra, most nyelvet tanul, s készül az egyetemre. Arról faggatom, mi készítette e nagy útra, milyen a diákélet az ulpánon (nyelviskola). Megannyi apró mozaikdarab, sors, amelyekből tanul, tapasztal, s elraktároz valamit az ember.

Másnap tovább folytatódik a találkozások sora. Negba kibucba vagyunk hivatalosak, Szarához, a nagymegyeri krónikás Jehosua bácsi testvéréhez. Az út az egyike, a már régen tervezett, de eddig még meg nem valósult kirándulásoknak. A társalgás nyelve az angol, így a kedvemért hazarendelt vegyész unoka és a harmadik generációt képviselő 13 éves dédunoka is érti a múltidézésünket.

Felelevenítjük a csallóközi éveket Szara néivel. Miközben elfogyasztjuk a finom gyümölcssalátát, a lelkemre köti, hogy legközelebb ebédre jöjjünk. Kicsit szakmaizunk is a rehovoti kollégával.

Ezek a fél vagy egy-két órás beszélgetések örök emlékek maradnak, s talán az idő távlatából inkább emlékszem majd rájuk, mint arra, mi is került ma a lombikba vagy a mikroszkóp tűszondája alá.

A kalauz sípol, a gyorsvonat kigördül a pályaudvarról, haladunk tovább. Soha ne kérdezd, merre az út! Az is cél, ahol jársz! ■

Molnár Gábor felvételei

Folytatjuk

Feuerstein Azriel:

KELJFELJANCSI

17. fejezet 2. rész

„Hej, fröken Ulle, biztos voltam benne, hogy annyi munkája van, hogy elfelejtett.”

„Még te beszélsz, hiszen te voltál az, aki elment, anélkül, hogy szóltál volna.”

„Nem egészen fröken Ulle, hagyta egy cédulát az irodában a fröken Ulle rekeszében, hogy utazom Göteborgba és a véletlen úgy akarta, hogy ott aludjak.”

„Ya-so, a hölgy neve „véletlen”? De, ami igaz, az igaz, az utóbbi napokban nem néztem be az irodai rekeszembe.”

„Fröken Ulle, ártatlanokat tetszik gyanúsítani. De látom, hogy el tetszett hozni a füzetemet, elolvasva. Mi a véleménye, fröken Ulle a rövid életem hosszú krónikájáról?”

Fröken Ulle letette a sárga portörölőjét és a tollseprűt, ez mindig annak a jele volt, hogy valami fontos mondanivalója van, az asztalra helyezte a füzetet és mondá:

„Arra gondoltam, hogy milyen jó azoknak, akik, mint te mindezt átérték, és most van mit meséljenek egész életükben minden alkalomkor.”

„Fröken Ulle, nem is tetszik tudni, hogy mennyire igaza van.”

Epilógus 1. rész

1947. két évvel a Bergen-Belsen-i felszabadulás után. A múlttól nem beszélünk sokat. Vége. Be van fejezve. A lázál-mok is egyre ritkábbak. Befejeztem a kurzust Folkhögskolan Fjaelhögenben és mivel tudtam svédül, irodai állást kaptam, amely ugyan nagy tekintélyt biztosított számomra a köreinkben, de nagyon alacsony fizetéssel járt, úgyhogy lemond-tam a társadalmi pozícióról, felköltöztem Göteborgba és állást vállaltam, mint egyszerű munkás ugyan, de dupla fize-téssel és egyúttal beiratkoztam egy esti egyetemre.

Göteborgban sok hozzám hasonló flüchtling élt, élénk ci-onista tevékenység volt, heti szombat esti találkozókkal. Egy ilyen estén ismerkedtem meg a jövődöbéli sógornőmmel, Olgával és általa a testvérével, Annival, aki ma a feleségem. Olga és Anni két másik testvérrel, Emmával és Magdával lak-tak együtt egy ócska, de központi helyen fekvő lakásban, két percre a központi vasútállomástól, amely a város közepe volt. Olga ismert és tehetséges varrónő volt, mint ahogy tehetsé-ges mindenben, amit csinál. Az ismerős flüchtling lányokon kívül a régi, gazdag svéd zsidóknak dolgozott, Emma segített neki, Anni és Magda egy közeli varrodában találtak munkát. Nem tartott sokáig, hogy teljesen otthon éreztem magam ná-luk. A munkából hazafelé betértem egy kis beszélgetésre, ká-véra, meg azért, hogy a lányok körül forgolódoó fiukkal talál-kozzam. Olga és Anni között mély szeretet, erős kapcsolat volt és van. Ők ketten voltak a nyolc testvér között a legidő-sebbek, az egyedüliek, akik a mélyen vallásos családjukból megmaradtak. Olga volt az idősebb, a hangadó, az, aki hatá-rozott. Mind a ketten nagyon szépek voltak, mindegyik a ma-ga módján. Olga minden társaságban kitént tipikus zsidó szépségével, hollófeketén fénylő hajával és humoros tempe-ramentumával. Anni szépsége klasszikusabb, csendesebb és tartózkodóbb volt. Elkezdtünk együtt "járni", de a dolog nem

volt egyszerű. Akkor se, úgy mint most, Anni jobban szeretett otthon ülni. Ülni, mondtam, az igazság az, hogy ülni- akkor, mint most- ritkán láttam. Mindig tele volt munkával: főzés, ta- karítás, javítások, úgyhogy Olga és én csak úgy voltunk képe- sek kivonszolni, ha előbb égre-földre megesküdtünk, hogy csak sétálni megyünk, kirakatokat nézni. A sétálás közben "véletlenül" egy mozi elé tévedtünk, Anni is be kellett, hogy jöjjön velünk, inkább, minthogy egyedül menjen haza. Per- sze nem hagyta nekünk elfelejteni, hogy az egész ügy nagyon az akarata ellen van. Végül, rendszerint ő is élvezte a szóra- kozást, így, hogy idővel és nem kis fáradtsággal egyéb szóra- kozásokra is rá tudtam venni, szerencsémre, hasonló ered- ménnyel. Én Svédországot az első perctől szerettem, az or- szágot is és a népét is. Azokban az években, a második világ- háború után egész Európa romokban hevert, Svédország a nyugalom, a csend és a tisztaság szigete volt. Különösen nagy benyomást tett rám az emberek tisztességessége. Kis helye- ken nem kellett félni attól, hogy kifosztanak, ha nyitva ha- gyod az ajtót. Reggelenként szokott látvány volt, hogy mun- kába menet az emberek a postahivatal pultjára, amely később kezdett el dolgozni, egyszerűen letették a pénzesutalványt a pénzzel és este a munkából jövet, amikor a posta már nem dolgozott, a pulton ott volt a bevény. Újságot olvastam, részt- vettem a kultúréletben, ismertem a svéd irodalmat és a köl- tészetet és egy svéd barátom által a helyi intelligencia pere- mét. Voltak barátaim a népfőiskolából, az esti egyetemről és a munkahelyről, ennek ellenére egy percig sem gondoltam arra, hogy ott maradjak, vagy, hogy kihasználjam az amerikai affidavittet, amelyet az ottani Sári nagynénim, anyukám nő- vére küldött, mihelyt megtudta, hogy életben maradtam. El- határoztam, hogy az esti egyetem befejezésével alijázok. ■

Folyatjuk

A XVIII. dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Prózamondó Versenyen jártunk

(Folytatás az 5. oldalról)

A zsűri elnöke dr. Feuermann László - magyartanár, a Debreceni Zsidó Hitközség elnökhelyettese volt.

A zsűri tagjai voltak: Fohn Veronika – magyartanár, Kreis- lerné dr. Grósz Zsuzsanna, a Debreceni Zsidó Hitközség el- nökhelyettese, Lang Eszter – képzőművész, Muzsnay Árpád, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület főtanácsosa.

Ismét köszönöm Paszternák Tamásnak, volt diákomnak, aki évekkal ezelőtt felhívta figyelmemet erre a rendezvény- re, ill. az elmúlt 14 évben figyelemmel kíséri szereplésün- ket. Köszönjük a debreceni hitközségnek, a szervezőknek – Zámori Edith irodavezetőnek – a vendéglátást, a kelle- mes, ám izgalommal teli két napot. Úgy vélem, az emberi kapcsolatokat jellemző szeretet és elfogadás, amely az em- bert Debrecenben fogadja, mindenképpen példamutató és követendő a mai megosztott társadalmunkban. ■

Spátay Adriana

magyartanár, a diákok felkészítője

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

A bádogdoboz titka

A konyhaszekrény legmagasabb polcán egy bádogdoboz állt. A dobozon volt két elefánt. Mindkettő a két hátsó lábain állt, az első két lábát egy ismeretlen nyelvű kidíszített táblára támasztotta, a nagy fülei úgy néztek ki mintha, ha várnák, hogy valaki egy borzasztóan titkos üzenetet súgjon nekik. Miután megtudják, az üzenetet, leugranak a bádogdobozról és gyorsan eltűnjenek.

Valójába a bádogdoboz nem is volt nagyon magas polcon, de a kisgyerekeknek úgy tűnt, hogy senki se éri el és nagyon kíváncsi volt a tartalmára. Egyszer kétszer a héten jött látogatóba a nagyszülőkhöz, mindig bekukucskált a konyhába, kereste az elefántos dobozt. Egy nap nem az elefántos doboz állt a polcon, hanem egy hasonló nagyságú, amin két hosszúruhás alak lehajolva, amin két hosszúruhás alak lehajolva, aki sekély vízben zöld füvet szedett vagy ültetett. A gyerek biztos volt, hogy az ő két elefántja titkos és láthatatlan erők hatalmába esett, akik megváltoztatták őket és most elvesztették az elefántágukat.

Szomorúan ment be a szobába, megkérdezte a nagyszüleit, hogy lehetséges-e, hogy elefántok megváltoznak. Nem értették a kérdést a gyerek elmesélte, hogy ő mennyire szereti nézni az elefántos dobozt és ma nem látja. A nagypapa fogta a kezét, bementek a konyhába, levette a dobozt és rögtön kiderült, hogy a nagymama használta és fordítva tette vissza, nem az elefántos oldalára. A dobozban ma rizst tárolnak és van egy története.

A nagypapa a második világháború idején bevonult az angol hadseregbe és várta, hogy a kiképzés után Európába helyezik és részt vesz majd háborúban a németek ellen illetve segíteni az európai zsidók megmentésében. Azután elkerült az angol hadsereggel Indiába és Ceylonba, levelekből tudta, hogy az itt hagyott menyasszonya mennyire várja, és hogy milyen nehéz itt az élet. Mikor eljött az idő hogy leszerel és visszajön az akkori Palesztinába, ajándékot keresett, tudta, hogy nem luxus, hanem praktikus ajándék kell. Talált egy bádogdobozt 2 kiló rizzsel. Az volt a legsikeresebb ajándék, amivel a nagypapa meglepte menyasszonyát, illetve a gyerek nagymamáját. A szerény lakodalomban a család megköszönte a messziről hozott rizst. A nagymama azóta is vigyáz a dobozra és rizst tárol benne. Még ma olyan ízű és illatú rizst keres, mint az eredeti, de megelégszik, azzal, ami van.

A világban többen fogyasztanak rizst mind lisztet vagy kukoricát. Majdnem 60 százaléka az embereknek rizst esz-

nek egyszer vagy többször egy nap. Ma sokféle rizst lehet kapni, régebben csak a fehéret ismertük, de ma sokan átálltak a hántolatlan barna rizs fogyasztására. A rizs főzése nem könnyű feladat, pontosan kell tudni, mikor kell levenni a tűzről mielőtt, összeragadna. Itt Izraelben a Perzsiából származók híresek a rizsfőzési tudományukról. A jól sikerült főtt rizs az "had had" illetve minden szemet külön lehet választani.

Az én gyerekkori kedvencem a tejbérisz volt bőkezűen megszórva cukros kakaóval. Mai recept egy könnyű és ízletes rizssaláta, amelyet lehet melegen vagy hidegen tálalni.

Hozzávalók: 2 pohár főtt rizs, ajánlatos a barna, de nem muszáj, 1 apróra vágott édes alma, 1 pohár – a következő keverékből: fenyőmag, napraforgómag, mandula apróra vágva és kicsit megpirítva, 3 zöldhagyma karikára vágva, 1 csomag apróra vágott petrezselyem.

Elkészítés: A hozzávalókat összekeverjük és meglocsoljuk a következő szósszal: 1/3 pohár olívaolaj, 1/3 pohár friss citromlé, 1 kávéskanál mustár, só, bors, édesítő és ízlés szerint fokhagyma.

Lehet díszíteni karikára vágott főtt tojással vagy szezon gyümölccsel például cseresznyével. ■

Dr. Orna Mondschein

MACHAR – tanuljunk közösen a zsidóságról

Online oktatási programunk keretében minden szerdán új filmeket töltünk fel weboldalunkra. Az érdeklődők az alábbi linken regisztrálhatnak: <http://kehreg.com/machar/> A már csatlakott felhasználók a három szemeszter oktatási anyagát az alábbi linkeken érhetik el.

Szemeszter 3

<http://kehreg.com/machar/modul3/> (folyamatosan bővül!)

2016 novemberének közepéig az alábbi videók kerültek feltöltésre:

– **Židovské sviatky – Mesiac Elul** – prednáška piešťanského rabína Zeva Stiefela o mesiáci príprav

– **Zsidó ünnepek – Elul hónap** – Zev Stiefel póstyáni rabbi előadása a felkészülés hónapjáról

– **Zsidó közösség, Hagyományok** – A Szeretkórház zsi-

nagógájának élete (Deutsch László főrabbi, BZSH)

– **Zsidó közösség, Történelem** – A Kozma utcai zsidó temető története (Streit Sándor, BZSH)

Szemeszter 2

<http://kehreg.com/machar/modul2/>

– **Történelem – A munkaszolgálat Magyarországon, új kutatási irányok** (Szécsényi András, HDKE)

– **Izrael – Nagyköveti bemutatkozó látogatás** (Zvi Aviner Vapni, Komáromban)

– **Židovské kultúrne dedičstvo** – Dokumentačné stredisko Holokaustu – fakty a pamäte (Monika Vrzgulová – Konferencia o židovskom kultúrnom dedičstve, Bratislava)

– **Embermentők – Az evangélikus egyház embermentő szerepe** (Buda Annamária – ENSZ Holokauszt Emléknep, Komárom)

– **Embermentők – Szemben a korszellemmel** – (Dr. Németh Emma – ENSZ Holokauszt Emléknep, Komárom) ■

(A lista következő számunkban folytatódik)

SIMCHA – I. Festival židovskej kultúry v Sládkovičove

Obrovský úspech mal Festival židovskej kultúry - SIMCHA, ktorý sa konal v Sládkovičove v dňoch 5. - 11.9.2016. Bol to prvý festival židovskej kultúry v okrese Galanta a podľa prednášateľov a hudobných skupín, ako aj návštevníkov bol na veľmi vysokej odbornej aj kultúrnej úrovni. Festival židovskej kultúry bol prvý na Slovensku, kde prednášajúci a hostia boli rovnako zastúpení zo Slovenska a Maďarska.

Celý festival bol dvojjazyčný a bolo zabezpečené tlmočenie. Počas celého trvania festivalu bolo zadarmo pripravené kóšer občerstvenie (kóšer víno, maces, hummus, pita, sladkosti) pre všetkých návštevníkov, priamo z Izraela. Festival slávnostne otvoril predseda občianskeho združenia ATID a hlavný organizátor Roland LANZ, ktorý oboznámil prítomných návštevníkov s tým, aké dôvody ho viedli k organizovaniu Festivalu SIMCHA. Prítomným sa prihovril aj primátor mesta Anton SZABÓ, Ákos NAGY, riaditeľ kabinetu predsedu MAZSIHISZ-u z Maďarska a László EINHORN, predseda židovských náboženských obcí v župe Komárom – Esztergom, takisto z Maďarska. Po otvorení a príhovoroch sa k slovu dostala pani Viera KAMENICKÁ z Múzea židovskej kultúry v Bratislave, ktorá prítomným návštevníkom porozprávala o židovských sviatkoch a tradíciách (Šabat, Pésach, Purim). Po skončení veľmi zaujímavej prednášky požehnal pán László EINHORN v hebrejskom jazyku barches a kóšer víno na sviatok Šabat. Takéto požehnanie v hebrejskom jazyku ešte v regióne nebolo. Po veľmi zaujímavom požehnaní sme sa spojili cez SKYPE s profesorom Rudolfom KLEINOM z Budapešti, aby nám porozprával, ako

sa dostal k fotografovaniu synagóg, následne k vydaniu nádhornej knihy a k výstavám. Vernisáž výstavy Synagógy stredovýchodnej Európy 1782 - 1944 sa uskutočnila v spolupráci s Maďarským inštitútom v Bratislave, za ktoré veľmi pekne ďakujeme. Výstava bola prístupná od 5. septembra do 5. októbra 2016. Tlmočenie z maďarského jazyka do slovenského jazyka bolo zabezpečené. Všetci prítomní návštevníci si mohli prezrieť nádhernú výstavu synagóg, kde sa mohli cez katalógy v maďarskom a slovenskom jazyku dozvedieť veľa zaujímavých informácií.

Z Univerzity Komenského v Bratislave prednášala Ivica BUMOVÁ o povojnovom antisemitizme na Slovensku, prednáška bola veľmi zaujímavá, dojímavá, aj keď veľmi pesimistická. Dejiny židovskej komunity na Slovensku a ich utrpenie počas vojnových a povojnových rokov si treba vždy pripomínať, aby mladá generácia mala všetky dostupné informácie a skutočnosti z vedeckých výskumov, a nie iba z médií.

Jana ŠVANTNEROVÁ, kurátorka Slovenskej národnej galérie a Židovského komunitného múzea v Bratislave prednášala o predmetoch skrášľujúcich Tóru, rozprávanie bolo také zaujímavé, že návštevníci sa ešte dlho po

prednáške rozprávali o danej téme. Žiakom Základnej školy Sándora Petőfiho o dejinách židovskej komunity v Sládkovičove/Diószeg pútavo rozprával Tomáš LANG z Univerzity židovských štúdií v Budapešti. Žiakovo prednáška veľmi zaujala a do budúcnosti sa pripravujú na ďalšie prednášky tohto druhu. Učiteľky boli nadmieru spokojné, takéto prednášky ešte žiaci neabsolvovali, prvýkrát ich to citovo veľmi oslovilo.

Monodráma pod názvom A séta (Prechádzka) v podaní budapeštianskej umelkyne Judit HAVAS mala veľký úspech. Prítomní návštevníci vysoko hodnotili umelecký prejav a obsah monodrámy. Autorkou je Mária FÖLDES a režisérom Gyula RADÓ. Monodráma mala veľmi vysokú umeleckú úroveň. Prítomní mali krásny umelecký a kultúrny zážitok.

Víkend bol hudobný a členovia PRESSBURGER KLEZMER BANDu ho povýšili na obrovský hudobný zážitok. Všetci prítomní boli nadmieru spokojní s hudobnou produkciou klezmerovej skupiny. Návštevníci spolu spievali pesničky so speváčkou a nálada bola perfektná. Druhý deň sa predstavila klezmerová skupina BUDAPEST KLEZMER BAND z Maďarska a publikum sa skvele zabávalo s ich skvelou hudobnou produkciou. Po skončení koncertu návštevníci ešte dlho rozprávali o festivale, pretože takéto žánre tu ešte nevideli.

Roland LANZ sa poďakoval hosťom aj návštevníkom za prejav sympatií voči židovskej komunite a pozval ich na 2. ročník Festivalu SIMCHA v roku 2017.

Podakovanie patrí všetkým, ktorí sa akokoľvek pričínili o skvelý priebeh podujatia, ale najmä občianskemu združeniu ATID, mestu Sládkovičovo na čele s primátorom Antonom SZABÓOM, Židovskej náboženskej obci Galanta s jej predsedom Vojtechom FAHNOM.

Podakovanie patrí, samozrejme, aj pracovníkom Inovatechu na čele s riaditeľkou Vierou FRANTOVOU. V neposlednom rade veľmi pekne ďakujem všetkým anonymným sponzorom festivalu, bez ktorých by festival nebol na takej vysokej úrovni. Všetkým patrí moja veľmi veľká VĎAKA!!!

Pevne dúfam a verím, že o rok sa tu opäť stretneme na 2. ročníku Festivalu SIMCHA! ■

Roland LANZ,
riaditeľ festivalu

Simcha Festival Facebook

Zúčastnili sme sa na XVIII. ročníku súťaže v prednese poézie a prózy dr. Alberta Kardosa

Študenti Gymnázia Jánoša Selyeho aj v tomto roku súťažili v Debrecíne. V dňoch 5-7. novembra 2016 zorganizovala Židovská náboženská obec v Debrecíne, mesto Debrecín, Zväz židovských náboženských obcí v Maďarsku a Nadácia maďarského židovského dedičstva 18. ročník súťaže v prednese poézie a prózy dr. Alberta Kardosa.

So svojimi študentmi sme sa do tejto súťaže zapojili už po ôsmykrát. Zápolenie má tri kolá: v prvej časti interpretujú súťažiaci diela židovských autorov, potom nasleduje prednes voľne vybranej poézie alebo prózy. Na druhý deň sa pred porotu a divákov postaví tí, ktorí sa prebojovali do finále.

V tomto roku sme mali zastúpenie vo všetkých troch kategóriách. Vo vekovej kategórii detí (do 14 rokov) to bola Tímea Fiala zo sekundy, v kategórii mládeže (14-18 rokov) nás reprezentovala Lilla Bagócsi z II. C triedy. Lili Lakatos, ktorá už dovŕšila 18

rokov, súťažila v kategórii dospelých (18-60 rokov).

Naše dievčatá v súťaži vynikajúco obstáli a môžeme byť spokojní aj s ich umiestnením. K našim doterajším úspechom – sedem prvých miest, tri druhé miesta a jedno tretie miesto – pridali ďalšie. V rámci 40-člennej skupiny súťažiacich získali Lilla Bagócsi a Lili Lakatos zvláštne ceny poroty a Tímea Fiala sa umiestnila na 2. mieste. Úspech našej žiačky zo sekundy je významný najmä preto, lebo študenti nášho osemročného gymnázia sa dosiaľ do tejto súťaže nezapojili. Verím,

Zdroj: dzsh.hu

že vynikajúce výsledky dosiahnuté v tomto roku v budúcnosti ešte mnohokrát znásobíme.

O úrovni tej-ktorej súťaže vypovedá aj zloženie a odbornosť poroty – debrecínska súťaž v prednese poézie a prózy je aj z tohto hľadiska výnimočná.

Predsedom poroty bol učiteľ maďarského jazyka dr. László Feuermann, zástupca predsedu Židovskej náboženskej obce v Debrecíne. Ďalšími členmi poroty boli: učiteľka maďarského jazyka Veronika Fohn, zástupkyňa predsedu Židovskej náboženskej obce v Debrecíne dr. Zsuzsanna Grósz Kreislerné, akademická maliarka Eszter Lang a radca Maďarského vzdelávacieho spoločenstva v Sedmohradsku Árpád Muzsnay.

Opätovne ďakujem svojmu bývalému študentovi Tamásovi Paszternákovi, ktorý ma pred rokmi upozornil na toto podujatie a v posledných 14 rokoch verne sledoval naše úspechy. Ďakujeme náboženskej obci v Debrecíne, organizátorom – vedúcej kancelárie Edith Zámberi – za pohostenie počas dvoch príjemných a vzrušujúcich dní. Myslím si, že láska a tolerancia, ktorá návštevníka v Debrecíne privíta, je skutočne príkladná a hodna nasledovania v našom rozpoltenom svete. ■

*Adriana Spátay,
učiteľka maďarčiny,
lektorka žiakov*

Po stopách šiestich zvitkov Tóry

Vuplynulých dňoch oslávilo svoje stodvadsiate narodeniny sídlo Židovskej náboženskej obce v Komárne, budova Útulku. Pri príležitosti jubilea sme zostavili malú publikáciu o dianí od roku 1896. Pri hľadaní v archíve sa mi dostal do rúk článok dr. Ferenc Raaba, uverejnený v našich novinách v roku 1996. Príbeh hovorí o komárňanských zvitkoch Tóry, ktoré boli akoby zázrakom zachránené počas deportácií členov našej komunity a zachovali sa pre potomkov.

Tento zázrak mi pripomenul tematické číslo Nového Východu, venované zázrakom. Stalo sa totiž, že miestny historik József Baranyai v marci roku 1948 vrátil komunite 12 Tór kehily, ktoré v období prenasledovania ukryl

na bezpečnom mieste v múzeu. Šesť zvitkov Tóry darovalo vedenie náboženskej obce svojim významným členom, ktorí vykonali aliju do Izraela, aby v novej vlasti vytvorili novú komunitu a pokračovali v komárňanských tradíciách.

Ako odmenu za svoju obetavú prácu v záujme židovského náboženstva si pri presídlení do Izraela mohli vzácné zvitky odniesť títo naši súverci: Emánuel Reisz a Emánuel Wemberger v roku 1948, v roku 1949 Jenő Fleischmann, Lipót Kellner a Tibor Reisz a v roku 1963 Jakab Krakauer.

O Tórach sme už žiadne správy nedostali, ich osud nepoznáme, ich cestu nikto nesledoval. Žiadna písomná zmienka sa o nich nezachovala. Možno

sa nám naskytná posledná príležitosť a vďaka pomoci čitateľov Nového Východu dokážeme zozbierať drobné mozaičky ich príbehu. Dosiahli svoj cieľ? Aký osud čakal tých, ktorí si ich odniesli? Kam sa v Izraeli dostali? Možno do niektorého mošavu, alebo mesta? Putoval niektorý z nich do Jeruzalema, Haify alebo Tel Avivu? Bolo by zaujímavé spoznať, kto a kde dnes číta z nich týždenné úryvky. Aká bola ich cesta? Pamätá si tieto zvitky niekto? ■

Možno ešte máme malú šancu, aby sa ich príbeh zachoval. Bol by to skutočný zázrak! Sľubujem, ak sa o nich niečo dozvieme, správy uverejníme na stránkach našich novín. ■

(článok zverejnený v izraelskom periodiku Nový Východ v čísle november-december 2016)

Židovské dedičstvo Komárna – vyšla naša mapa

Naša náboženská obec vydala pri príležitosti 120. výročia budovy Útulku novú publikáciu. Na mape formátu A3, ktorá vyšla v náklade 5000 kusov, sme označili 11 miest, ktoré sú dôležité z hľadiska židovského dedičstva mesta. Na zadnej strane mapy sa popis jednotlivých miest nachádza v slovenskom, maďarskom a anglickom jazyku. Mapa bude onedlho k dispozícii aj on-line, resp. jej výtlačky sa budú nachádzať na všetkých turistami navštevovaných miestach. Vydanie mapy finančne podporilo Ministerstvo zahraničných a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Nitriansky samosprávny kraj a mesto Komárno. ■

Kalendár významnejších podujatí v roku 2017

12. februára 2017	nedeľa	Deň OSN a TuBišVat
12. marca 2017	nedeľa	Purim
10. apríla 2017	pondelok	Séder (1. večer)
30. apríla 2017	nedeľa	Komárňanské dni
11. júna 2017	nedeľa	Deň martýrov
3. septembra 2017	nedeľa	Európsky deň židovskej kultúry
20. septembra 2017	streda	Erev Roš Hašanah
21. septembra 2017	štvrtok	1. deň Roš Hašanah
29. septembra 2017	piatok	Kol Nidré
30. septembra 2017	sobota	Jom Kipur
8. októbra 2017	nedeľa	Sukot
12. novembra 2017	nedeľa	Klub Šalom
16. decembra 2017	nedeľa	Chanuka

Zmena programu vyhradená! ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Vydávanie Spravodajcu, ŽNO a Klub Shalom podporili: Terézia Vajnorská (Jeruzalem) a ďalší darcovia, ktorí požiadali o zachovanie anonymity. Ďakujeme!

✧ Židovská humanitárna nadácia v Holandsku opäť poskytla finančnú dotáciu na podujatia našej komunity v roku 2017. Ďakujeme!

✧ V súčasnosti pracujeme na odovzdaní a vyúčtovaní viacerých projektov. O výsledkoch budeme našich čitateľov pravidelne informovať.

✧ V októbri zavítala do Komárna akademická maliarka Miriam Neiger Fleischmannová z Jeruzalema, ktorá navštívila aj naše nové komunitné priestory.

✧ Začali sa rekonštrukčné práce v bývalej kancelárii a knižnici, ktoré plánujeme prenajímať.

Správy z cintorína

Ukončili sme jesenné práce v cintoríne, v súčasnosti vykonávame výrub chorých stromov a nebezpečných rastlín.

Z finančnej dotácie mesta Komárno sme zakúpili 3 lavičky a 3 smetné nádoby, ktoré sme umiestnili blízko vchodu do cintorína. ■

Jeseň v Izraeli

Foto Gábor Molnára (Budapešť).

MACHAR – učme sa spoločne o židovstve

V rámci nášho online vzdelávacieho programu umiestňujeme na našej webovej stránke každú stredu nové filmy. Zaujímavosť sa môžu zaregistrovať na nasledujúcom linku: <http://kehreg.com/machar/>. ■

Pozvánka

Židovská náboženská obec v Komárne Vás srdečne pozýva na slávnosť pri príležitosti Chanuky, sviatku svetiel, ktorá sa bude konať v pondelok 26. decembra 2016 o 15:00 h v dvorane Dôstojníckeho pavilónu v Komárne.

Program:

- ♦ Chanuka Sameach! Viac než klezmer... - koncert so skupinou Sabbathsong Klezmer Band
- ♦ Slávnostný príhovor - dr. Róbert Frölich, hlavný rabin synagógy v Ulici Dohány v Budapešti a hlavný rabin Maďarska
- ♦ Zapáľovanie sviečok

Program, určený pre všetkých, je bezplatný.

Oslavujte s nami!

Zamyslenie redaktora

Keď v nedeľu popoludní prechádzame do Útulku, už sa pomaly stmieva. S manželkou sme si odskočili domov, do Komárna na jeden deň. Kráčajúc k novej kancelárii, prechádzame popri výstave pozostávajúcej z desiatich roll-up-ov, ktoré prezentujú jednotlivé kapitoly zo života 120-ročného Útulku. Desiat kusov mozaiky z histórie tejto budovy, niekoľko fotografií jej niekdajších obyvateľov, zopár úsmevov zachytených na dávnych podujatiach náboženskej komunity, v Klube Šalom. Mnoho milých tvárí, ktoré tieto staré steny naplňali životom, spomienky a momenty zo synagógy, z chodieb či zo záhrady. Mnohí z nich už, žiaľ, nie sú medzi nami, iní žijú vo vzdialených kútoch sveta. Snímky z dávnych dôb, z predchádzajúcich desaťročí i zo súčasnosti majú jedno spoločné – všetky

sa spájajú so symbolickou budovou komárňanskej židovskej komunity. Zastavte sa na niekoľko minút pri tejto výstave a z histórie budovy na adrese Eötvösova 15 načerpajte silu k nasledujúcej 120-ke.

V kancelárii si vezmem niekoľko nových máp, ktoré zobrazujú židovské pamiatky v Komárne. Táto naša publikácia je ďalším z mílnikov v procese zachovávanía židovských pamiatok. Naša vďaka patrí všetkým, ktorí sa zaslúžili o inštaláciu výstavy a zhotovenie tejto mapy, resp. ktorí tieto aktivity finančne podporili. Za krátky čas vyjde aj publikácia o 120 rokoch Útulku, redigovaná Židovskou náboženskou obcou v Komárne. ■

PA